

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 12 Czerwca v. s. 1825 roku.

KRÓLESTWO POLSKIE.

(z Gazety Warszawskiej).

RAPORT RADY STANU

Z działań Rządu od czasu ostatniego Seymu.

(Ciąg 9ty.)

WYDZIAŁ WEWNĘTRZNY

Miasta.

Zaprowadzona w roku 1820 w wydziale Spraw Wewnętrznych Kommissya do zajęcia się czynnościami miast, zebrała i uzupełniła opisy historyczno-Statystyczne wszystkich miast Królestwa Polskiego.

Ułożony został ogólny wykaz, obejmujący wszelkie pod tym względem wiadomości, równie jako też o własnościach, dochodach, ludności, gmachach publicznych, domach i t. d. w skutku czego:

Przywłaszczenia nieprawne własności i funduszków miejskich w wielu miastach, są już odzyskane, winnych ciągle się poszukują.

W zamiarze zabezpieczenia miast od podobnych strat na przyszłość, zebrano ich przywileje i od zatraty zabezpieczono.

Przywrócono w wielu miastach jarmarki i targi, przez co ich fundusze się podniosły.

Z liczby miast zamieszczonych w raporcie ostatnim, 22 miasteczek dla niedostatku funduszu na utrzymanie ich administracyi, zmieniono na wiejskie osady. Zaprowadzono do wszystkich miast Urzędy municypalne.

Zaprowadzono i podano do wykonania przepisy budownicze w miastach, a następnie:

W zamiarze wewnętrznego uporządkowania tychże miast, wymierzono i urządzono ich posady, zdjęto planów miast sztuk 140. W miastach tych pod względem porządku i ozdoby, przybyło w ciągu lat ubiegłych, nowych domów murowanych 490,

drewnianych 1123
prócz tego: potwierdzono plany na murowanych 83 i drewnianych 87 domów.

Ogólna ich liczba, we wszystkich Królestwa miastach, prócz stolicy, wynosi 76,870, z których 6776 jest murowanych. Wartość zaś ich zapewniona w Towarzystwie Ogniwem, dochodzi do 175 583,075 zł. pol.

Dla wsparcia murujących domy, udzielono z funduszu, który utworzony został z kaucyi urzędników miejskich, zapomogę w sposobie pożyczki w summie zł. pol. 533,319 gr. 17. Wartość domów za pomocą tej pożyczki wymurowanych wynosi zł. pol. 2,403,390 gr. 28. Dla większych zaś ułatwień, tak właścicielom prywatnym, chcącym po miastach murować domy, lub zakładać zabudowania fabryczne, jako też miastom potrzebującym zasiłku na różne miejskie budowy, nastąpiło urządzenie, w moc którego dozwolono pożyczać na dłuższe lata remanenta po kassach miejskich znajdujące się i zbywające od właściwych potrzeb, za opłatą procentów i przyzwolitę zabezpieczeniem. W skutku tego urządzenia, pożyczono z kass miejskich zł. pol. 201,023.

Znaczniejsze budowy i uporządkowania kosztem Rządu i z funduszków kass miejskich dokonane w miastach Wojewódzkich są:

W *Kielcach* zrestaurowano i uporządkowano gmach zwany s. *Leonarda*, na umieszczenie Władz administracyjnych i sądowych.

Uporządkowano i zabezpieczono dom, użyty na więzienie.

W *Lublinie* opustoszały znaczny gmach po *Szeptyckich* zwany, wyrestaurowano dla pomieszczenia w nim Władz Administracyjnych. Pałac *Pijarski* nabyty kosztem kassy miejskiej, wyremontowano i przeznaczono na lazaret wojskowy. Drobne sklepy żydowskie, przeszkadzające ochędóstwu i zacieśniające ulice, uprzątniono; i przyozdobiono tę część miasta, przez wystawienie porządknych sklepów. Urządzono wygodne groblowe wjazdy do miasta od rogatki *Zamoyskich* i *Lubartowskich*; urządzono mosty w całym obwodzie miasta. Rozpoczęto restauracją opustoszałego zamku, urządzając go na więzienie.

W *Kaliszu* wyrestaurowano i rozprzestrzeniono gmach dla władz wojewódzkich administracyjnych. Zaczęto budowę mostu na rzece *Prośnie* z kamienia ciosowego. Umocowano brzegi tej rzeki. Uporządkowano i wybrukowano obszerne place przed domami publicznymi. Wzniesiono dom dla sądownictwa i wybudowano domy rogatkowe.

W *Siedlcach* zrestaurowano Ratusz; przedsięwzięto budowę domu na biuro Kommissarza Obwodowego. Wybudowano domy rogatkowe, tudzież stajnie i wozownie dla wygody wojska.

W *Płocku* wybudowano dom kosztem kassy miejskiej na lazaret wojskowy. Przedsięwzięto budowę Ratusza.

W *Radomiu* zrestaurowano i urządzono gmach użyty na więzienie i lazaret Wojskowy. Umocowano tak zwaną groblę mleczną. Założono i uporządkowano ogród publiczny.

W Miastach Obwodowych:

W *Łomży* wybudowano dom pocztowy, więzienie obszerne, dom dla Urzędu administracyi obwodowej.

W *Sandomierzu* restauruje się i urządza obszerny gmach na więzienie, w którym do 400 więźni wygodnie i bezpiecznie może bydź pomieszczonych.

W *Ostrołęce* dom dla Kommissarza obwodu.

W *Prasmyżu* wyrestaurowano dla Biura Kommissarza Obwodowego dom, na ten cel nabyty.

Wybudowano Ratusze w miastach: *Łomży*, *Rawie*, *Mogielnicy*, *Piasecznie*, *Groycu*, *Warce*, *Costyninie*, *Sompolnie*, *Kozminku*, *Kładowie* i *Przedczu*. Wymurowano dom zajezdny w *Goszczynie* i *Kunowie* w *Kozienicach* zaś odwach i jatki.

Prócz wydatków etatowych, wydano na same tylko wewnętrzne miast uporządkowanie, jako to: reparacye gmachów miejskich, na bruki, mosty, studnie, rogatki i t. d. w ostatnich czterech latach zł. pol. 2,981,815. Bruki już zrobione w różnych miastach, obejmują sążni kwadratowych 257,169½, a mosty 567½ sążni długości. W miastach znaczniejszych, a mianowicie Wojewódzkich i Obwodowych zaprowadzono latarnie rewerberowe. Do wszystkich zaś Miast narzędzia ogniowe, tudzież miary i wagi wzorowe, wedle ogólnych przepisów.

Ze względu na ochędóstwo i dla powiększenia dochodu kass miejskich, wystawiono szlachtuzy i jatki w 40 przeszło miastach.

Dla zapewnienia kassom miejskim stałych dochodów, tudzież ze względu na polepszenie ogólne gospodarstwa krajowego, wypuszczono w wieczną dzierżawę folwarki i inne pomniejszych re-

alności, należące do funduszu miast, jako też place w ich obrębie położone, pod warunkiem zabudowania onych.

Zapewniwszy fundusze wszystkich miast, uregulowano etaty kass mieyskich, które wykazują: iż dochód ich roczny wynosi w ogóle zł. pol. 1,970,786 gr. 17 czyli więcej niż przed tém uregulowaniem o zł. pol. 204,608 gr. 22.

Dalszy ciąg nastąpi.

FRANCYA.

Paryż dnia 1 czerwca.

(z Gazety Warszawskiej).

Onegdaj zrana odprawiła się w *Rheims* kapituła orderów królewskich. Pierwey zaś *Delfin* przyjął kawalerów orderu *ś. Michała*, zebranych w wielkiej sali pałacu Arcybiskupiego. Gdy *Delfin* usiadł na swoim krześle z poręczami, ci, którzy mieli otrzymać tén order, stanęli około niego; Herold wzywał ich po nazwisku, *Delfin* odkrył głowę, nakrył ją potem, dobył szpady, i każdego z nich pasował na rycerza mówiąc: *W imię Króla, przez ś. Jerzego i ś. Michała pasuję cię na rycerza*, uściskał potem każdego Kawalera. Po tym obrzędzie udał się Król *Jmé* do kościoła katedralnego. Monarcha miał na sobie płaszcz orderu *ś. Duchy* czarny axamitny, podszyty materyą iedwabną zieloną, haftowaną złotem. Reszta ubioru składała się z materyi srebrnej; na głowie był czarny baret z kitéką. Oprócz tego miał Król *Jmé* zawieszony na szyi łańcuch orderowy. Za przybyciem do kościoła, zaczęły się nieszpory, po których wstał Monarcha, nachylił się przed ołtarzem, ukłonił się duchowieństwu, dwa razy *Delfinowi*, małżonce *Delfina*, i innym Xiężnom, oraz Xiążętom, tudzież dawnym Kawalerom, Posłom zagranicznym i nowym Kawalerom. Podpisał potem Król *Jmé* przysięgę orderową, a gdy wrócił na swoje mieysce, Xiążęta i oba dawni Kawalerowie (*Xiążęta Larochefoucault i La Vaguyen*) byli przypuszczeni do pocałowania ręki. Podczas śpiewanego *Te Deum*, wszyscy nowi Kawalerowie podpisali przysięgę, i położywszy rękę na Ewangelii, głośno rzekli: *Przysięgam*. Król włożył na nich insignia orderu; każdemu oraz dał xiążkę do nabożeństwa i rożaniec. Xiążęta *Castelcicala* i *San Carlos*, podobnież przyjęci, jako cudzoziemcy, wykonali inną przysięgę. Nakoniec odśpiewano kompletę, której Król siedząc z odkrytą głową słuchał ze wszystkimi Kawalerami orderu, a potem wrócił do swoich pokojów. Modlitwy, które mówiono podczas terażniejszey koronacyi, różnią się nieco od mówionych w czasie koronacyi *Ludwika XVI*. Opuszczono bowiem wszystko, co się tycze niewiernych i heretyków. W modlitwie przy namaszczeniu wyrzuciono słowa: *Twój sluga, którego obieramy Królem tego kraju w pośród modłów, jakie do ciebie wznosimy*. Gdy po skończoney koronacyi, Król miał się udać na powrót do pokojów swoich, tłok ludzi oisnających się do kościoła był taki, iż żandarmowie chcieli robić przeyscie, i pospólstwo wstrzymać. Lecz Monarcha rzekł łagodnie żandarmom: *Służba wasza ustała; możecie się oddać. Chcę, aby lud mój mógł zbliżyć się do mnie*. Żandarmowie odstąpili, ludzie otoczyli Króla i suknie jego całowali. Naygorzey w tym dniu radości powiodło się ptakom, które w kościele katedralnym wypuszczono; latając bowiem spaliły się po większey części od płomieni mnóstwa świec woskowych.

W liczbie nowo mianowanych kawalerów orderów królewskich jest także Pan *Ravez*, Prezes Izby Deputowanych. Minister wojny otrzymał wielką wstęgę czerwona orderu *ś. Ludwika*; wiele innych osób dostało ozdobę legii honorowej.

— Dnia 2. —

Król *Jmé* mianował Hrabiego *Karola Damas*, *Sąbran*, *Escars* i Margrabiego *de Riviere* Xiążętami. Dnia 31 maja, Monarcha w towarzystwie *Delfina*, małżonki jego, Xiężney *Berry*, Wielkiego Jalmużnika i urzędników dworskich, zwiedził podług dawnego zwyczaju szpital *St. Marcould* w

Rheims. Lekarze *Alibert*, *Dupuytren* i *Thewenot* znajdowali się także w orszaku. Magistrat miasta przyjął Króla *Jmci*, a gdy Monarcha odprawił modlitwy swoje w kaplicy szpitalney; przedstawiono mu chorych: Król dotknął się każdego z nich i wyrzekł słowa pocieszające. Siostry miłosierdzia, usługujące chorym, zebrały się w sali, i padły do nóg Monarchy prosząc o błogosławieństwo. Król mocno tym widokiem rozrzewniony, kazał wstać zakonnicom, i każdey podał rękę do pocałowania. Oddał się Monarcha ze szpitala zostawivszy dowody szczodroblivosti swojej, i udał się do Opactwa *ś. Remigiusza* dla odprawienia tam także modlitwy. Przy obeyrzeniu potem woyska obozującego pod *Rheims* i zostającego pod dowództwem Xięcia *Belluno*, kazał Król *Jmé* wystąpić 39 officerom i tyluż podoficerom i żołnierzom, dla których dwoma dniami pierwey podpisał patent na ozdobę legii honorowej, i sam dał im znaki tego orderu. Wszysey zaszczyt ten otrzymali na przełożenie dowódców swoich półków. Wielu mieszkańców miasta i okolic zgromadziło się na wzgórzach około obozu, a między widzami postrzeganoznacznie liczbę zagranicznych Jeneralów. Po odprawionym przeglądzie wrócił Monarcha do miasta wśród tysiąckrotnie powtarzanych okrzyków: *Niech żyje Król! Niech żyją Burbonowie!* Zwiedził nowo urządzoną wystawę płodów przemysłu Departamentu. Oglądał je z uwagą, i kilka rzeczy kupił. Obeyrzał potem Król *Jmé* gwardyą narodową, i o godzinie 5tej po południu udał się do pałacu swego, gdzie publicznie w wielkiej sali jadł obiad. Wczoraj wyjechał Monarcha do *Soissons*. Minister wojny dał dnia 30 marca w *Rheims* wielki bal, na którym znajdowali się Posłowie zagraniczni, wyżsi urzędnicy i znakomitsi obywatele miasta. Trwał do godziny 4tej zrana. Tyle zaś było gości, iż zaledwo mogli się pomieścić.

N. Cesarz *Jmé* Austriacki; przesłał wielki krzyż orderu *ś. Szczepana* Królowi *Jmci*, *Delfinowi*, Hrabieciu *Villele*, Baronowi *Damas* i Xiążęciu *Montmorency*.

— Dnia 3. —

Dnia 1 b.m. Król *Jmé* w towarzystwie *Delfina*, małżonki jego, i urzędników dworskich, słuchał mszy *ś.* w kościele katedralnym w *Rheims*. Po śniadaniu wyjechał Monarcha do *Compiègne*. Razem z nim w pojeździe siedzieli: *Delfin* i Xiążę *Aumont*. Mieszkańcy miasta *Rheims*, wydając tyśiączne okrzyki *Niech żyje Król!* wynurzali swój smutek z odjazdu ukochanego Monarchy. *Mer*, który na czele Magistratu oczekiwał Króla *Jmci*, miał do niego przemowę, na którą Monarcha odpowiadając oświadczył, iż jest mocno rozrzewniony dowodami przywiązania mieszkańców, i nigdy nie zapomni przyjęcia, jakiego doznał z rodziną swoją w dobrém mieście *Rheims*. Król *Jmé* jadąc do *Compiègne*, bawił blisko godzinę w *Fismes*, gdzie odwiedził Xiążęcia *Damas* i Hrabiego *Curial*, którzy w drodze do *Rheims* przez wywrócenie się pojazdu skaleczeni zostali. Wypytywał się o naydrobniejsze szczegóły tego wypadku i oiszył ich, a gdy Xiężna *Damas* i Hrabina *Curial*, z uczucia wdzięczności padły Królowi *Jmci* do nóg, Monarcha podniósł je, i łaskawie uściskał. Małżonka *Delfina* zwiedziła onegdaj nayznaczniesze rękodzielnie w *Rheims*, i była na zgromadzeniu tamecznego towarzystwa dobroczynności, zwanego *Towarzystwem macierzyństwa w Rheims*.

Koń uderzył Xiążęcia *Treviso* w nogę i skaleczył go; Król *Jmé* posyłał kilka razy dowiadując się o stan zdrowia tego Marszałka, który szczęściem nie grozi żadném niebezpieczeństwem.

Gdy (jak się wyżej doniosło) Król *Jmé* dotykał się chorych w szpitalu *St. Marcould* w *Rheims*, zrobił nad każdym znak krzyża mówiąc: *Król dotyka cię, a Bóg niech uleczy*. Jeden z chorych wynurzając radość, którą uczuł, rzekł: *Król jest pierwszym lekarzem swego kraju*. Jeden z żołnierzy, któremu dano ozdobę legii honorowej, powiedział, iż Król darował mu swój wizerunek.

Gdy wieczorem po koronacji Król Jmó, Xiążęta i Xiężna jeździli po ulicach miasta *Rheims*, mieszkańcy okazali radość swoją tak, iż się zdawało mieć przed oczyma *Paryż* d. 12 kwietnia 1814. Monarcha pozdrawiał łaskawie wszystkich, którzy się do niego zbliżali. Pewnej młodej panience, która mu prośbę podała, rzekł: *Podaj moje dziecię, przybyłem, abym ją wziął.* Na wystawie płodów przemysłu Departamentu, powiedział wiele pochlebnego różnym rękodzielnikom, a wychodząc z sali rzekł: *Zegnam was moje dzieci; spodziewam się was uszczęśliwić.*

Listy z *Bordeaux* pod d. 29 z. m. donoszą, iż gdy przybyły z *Peru* okręt *Ernestine* odprawił kilkodniową kwarantannę przy ujściu *Girondy*, dozwolono podróżnym wysieść na ląd. Znajdowali się między niemi: Jenerał *Valdez*, Brygadyerowie *Ferasse* i *Landasuri*, Pułkownik *Santa-Cruz*, Sekretarz Vice-Króla, Pułkownicy *Bravo* i *Delgado*, porucznik *Quiroga*, oraz wielu innych officerów, urzędników cywilnych i kupców. Jenerał porucznik *Laserna*, były Vice-Król *Peru*, wtenczas dopiero wysiadzie, kiedy okręt weydzie do zewnętrznego portu. Zdrowie jego podczas żeglugi bardzo ucierpiało, i zapewne używać będzie wód we Francyi. Jenerał *Kanterak* miał na początku kwietnia wsiść na okręt *Ternaux* w *Rio-Janeiro*, i codzień spodziewany jest w *Bordeaux*.

(z Korrespondenta Warszawskiego)

W dniu 30 maja przyjmował Król w *Rheims* o godzinie 11, ciało dyplomatyczne i zaproszone na uroczystość koronacyjną osoby. Po południu zaś przyjmował Król damy miejskie i inne damy jemu przedstawiane. Nazajutrz miał Król słuchać mszy ranney w *St Remy*, a potem odbyć przegląd woyska; gdzie mu towarzyszą: *Delphin*, Xiążęta krwi, minister woyny i wszyscy wielcy urzędnicy dworu.

Na uroczystości wielkiej kapituły orderów, którą Król w dniu 30 maja odprawił, zaszyły niejakie odmiany w katedrze co do ozdoby. Wystawiono dwa przepyszne trony; powłoka ich również jak i baldachimu tronowego, była z materyi jedwabney koloru zielonego ze złotemi znakami orderów haftowaney.

O uroczystości koronacyjney mamy to jeszcze do przydania, iż Xiążę *Northumberland*, tak wychwalanym przepyszny swym ubiorem nietyle się odznaczył; donoszą, iż tak wystąpił jak i inni posłowie wielkich mocarstw, w bogatym ubiorze i w orderze z brylantami. - Również wystąpił poseł *Tunetanski* i bankier *Rotszild*, który był w ponsowym mundurze przy złotych szlifach. Najpiękniejszą ozdobą kościoła były chorągwie i sztandary półkowe, po obu stronach ścian, które wystawiały reprezentantów woyska. Rozdawano książki do nabożeństwa, aby każdy z przytomnych mógł do obrządków świętych swe modły zastosować.

Król był w większym niebezpieczeństwie jadąc do *Rheims*, jak dotąd było wiadomo. Konie zbiegawszy się, unosiły pojazd królewski przez 20 minut. Wóznica królewski, krzyknąwszy na pocztylioną, aby mocno konie trzymał, sam spuścił się na dyszel i wstrzymał leycami konie. Król miał tę przezorność, iż zaraz okna u karety popuszczal.

W *Rheims* Artyllerya nie dała z dział wprzód ognia aż Król pojechał.

(z Gazety Börsen Halle).

Zawczora wieczorem powrócili tu Xiążę *Burbon*, kardynał arcy-biskup *Rueński*, Xiążę *Northumberland* i hrabia *Pozzo di-Borgo*.

Podług *Monitora*, troszczą się bardzo o życie Xiążęcia *Damas*.

Ministrowie królewscy powrócili tu wczora. *Alexander Lameth* jedną połowę należności przypadającej mu z wynagrodzenia emigrantom darował tuteyszemu komitetowi greckiemu, a drugą

tuteyszemu towarzystwu szkół elementarnych na rozszerzenie metody wzajemnego uczenia.

(z Korrespondenta Hamburskiego.)

Między posłami i ministrami, którzy d. 29 znajdowali się na uczcie w *Rheims*, widziano posła Cesarsko-Rossyyskiego, daley PP. *Fagela*, *Uchritz*, hrabiego *Golza Zastrów*, *Lowönhelm* i *Scott*, Xiążęcia *San Carlos*, hrabiego *Mülinen*, ministra tokańskiego i miast anzeatyckich. Poseł angielski, Xiążę *Northumberland*, nie znajdował się na żadney z wydawanych uczt w *Rheims*. Niewidziano także Xiężny w kościele podczas obrzędu namaszczenia na miejscu dla niej przygotowanym.

W Ł O C H Y.

Medyolan d. 20 maja.

(z Korrespondenta Warszawskiego.)

Między rządem C. Austryackim a rządem Sardyńskim, stanęła umowa względem zaprowadzenia wolności wywozu majątków między obustronnemi krajami.

Donoszą z *Medyolanu*, iż Xiążę *Metternich*, bardzo jest teraz zatrudniony, i że często naradza się z posłem francuzkim, toż samo z posłem angielskim, Panem *Henr. Wellesley*. Słychać o waznych odmianach, które Cesarz zamierza zaprowadzić w wyższym zarządzie swoich państw włoskich. Wysłany z *Florencyi* goniec gabinetowy, przywiózł wiadomość, iż rząd W. Xięstwa *Toskańskiego* odebrał dokładne doniesienia o kłeskach, których doznało w *Morei* 18tysięczne woysko Egipskie pod sprawą *Ibrahima* baszy.

List z Liworny d. 23 maja.

(z Korrespondenta Hamburskiego.)

Wczora przybył austryacki okręt ze *Stambułu*. Kapitan spotkał za *Dardanelami* 18 greckich okrętów, które oczekiwały na flotę turecką:

List z Korfu pod d. 8 maja:

(z teyże gazety).

Tylko co nadeszła wiadomość, że *Sachturi*, w nocy zabrał 17 okrętów w porcie *Mityleny* stojących. Były to greckie okręty, które przeszłego roku turcy przy *Ipsarze* zabrali, naładowane potrzebami wojennemi; Miały się one połączyć z flotą *Mehemeta Alego*, dla uskutecznienia 5go wyładowania, a przez to opatrzenia obozu egipskiego satrapy żywnością. *Sachtury* zabrane okręty z całym ładunkami odprowadził do *Napoli-di-Romania*.

Miaulis uderzył także na flotę *Mehemeta Alego*, złożoną z 90 (?) większych i mniejszych statków, spalił mu fregatę, 12 statków zatopił a 9 zabrał. Turecka flota w różne strony się rozeszła, scigana będąc przez greków bez wątpienia więcej okrętów utraciła.

Pod *Nowarino* rzeczy również pomyslnie były dla greków. *Ibrahim* basza, widząc zagrożone swe położenie, napisał do oycy; że wyładował, stał się panem połowy wyspy, i żeby oycie nadesłał mu woyska i żywności dla utrzymania i wzmożenia miejsc osadzonych. Te listy przejęte zostały przez greków, którzy pod dowództwem sędziwego *Mauromichali*, zaprzysięgłego mściciela śmierci syna swego, który poległ w niedzielę kwietną, Turków pobili i wparli ich do *Modon*.

W krótkce twierdza *Patras* także będzie szturmowana.

Pod *Anatoliko* nieprzyjaciel doznał także klęski. Uderzenie nastąpiło po zachodzie słońca; greków bardzo było korzystno, że albańczykowie porozpoczęciu bitwy wnet rzucili się do ucieczki i biegli szukając ocalenia do wiossek. Pomiędzy grekami dowódcami nawięcey odznaczył się *Nikitás*. Nieprzyjaciela w tył o trzy mile odparł. Miało poledz 2 do 3,000 Turków a 600 było raniomych, których przyprowadzono do *Salawora* o 4 do 60iu mil od *Arty*; między znakomitszemi poleglami znajduje się *Salit-Bey* i drugi turek zabrany w niewolę.

Do *Missolunghi* przybyło 12 statków greckich, a 10 mają blokować pobrzeża Epiru i Albanii.

Rzym d. 25 maja.

(z *Gaz. Jour. de Francf.*)

Czytamy w gazecie *Diario* list następujący:
Zante d. 28 kwietnia.

„Dowiadujemy się z listów nadeszłych dzisiaj z okolic *Nowarino*, że ta twierdza bardzo wiele ucierpiała, przez ciągłe bombardowanie nieprzyjaciela, który do niej wrzucił więcej niż 2,500 bomb. Domy prawie wszystkie są zruynowane i po większej części zniszczone. Czerepy bomb połamały na kawałki lawety większej części dział. Ale dwanaście sztuk, które biją nieprzyjaciela z frontu zostały nienaruszone. D. 19 b. m. oblężeni zrobili wycieczkę do obozu nieprzyjacielskiego. Grecy utracili 7miu zabitych i 25 ranionych. Stratę muzułmanów wynoszą do 200, nielicząc w to ranionych.

Nazajutrz, korpus grecki będący w niejakej odległości od *Nowarino* miał daleko zaciętszą sprawę, w której 150 legło mu na placu a 235 raniono. Muzułmani mieli w zabitych 1,000, a w niewolę zabranych 7 ludzi.

Xiążę *Maurocordato* przybył d. 21 morzem do *Nowarino*, zmocniwszy dwoma tysiącami załogę, zostawił rozkazy, i wrócił do głównej kwatery, dla połączenia się z *Konduriotim*, który miał tegoż dnia tam stanąć z resztą sił swoich.

Znaydowało się 7 okrętów greckich w zatoce *Nowarino*, i także liczba na obserwacyi, dla przeszkodzenia wylądowaniu 30ciej wyprawy egipskiej. Niemożna zaprzeczyć, że oficerowie europejscy, będący na czele siły muzułmanów, zasługują na największą pochwałę dla zręczności z jaką kierowali artylleryą.

ANGLIA.

Londyn dnia 31 maja.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Izba wyższa zezwoliła na żądane wyposażenia dla Xiężniczki *Kent* w summie 5,000 funt sz. rocznie.

Kapitan *Beechey* popłynął na okręcie wojennym *Blossom*, w celu zrobienia nowych odkryć na Oceanie spokojnym. Zamiarem jego jest zatrzymać się czas niejaki przy wyspach *Pitcairn* i *Otaheite*, ażeby z dokładną pewnością oznaczyć położenie wszystkich wysp tamtejszych. Ztamtąd ma zamiar udać się wprost na cieśninę *Behring*, ażeby (jeśli mu się powiedzie) okrążyć przylądek lodowaty, czego od czasu *Cooka* nikt jeszcze nie dokonał. W nadziei, że spotka się z wyprawą kapitana *Franklin* lub kapitana *Parry*, popłynie dalej wzdłuż brzegów Ameryki Północnej ku cieśninie morskiej *Hekla* i *Fury*, a potem przedsięwzięć dalszą żeglugę w najmniej znane okolice spokojnego Oceanu.

Dla ułatwienia żeglugi na morzu przy *Korfu*, rząd nasz kazał wystawić cztery wieże latarniane na brzegach wysp *Jońskich*.

Mowę Xięcia *York*, mianą w Parlamencie przeciwko emancypacyi katolików, wydrukowano złotemi literami, i wiele ma pokupu.

Londyn d. 2 czerwca.

(z *Gaz. Jour. d. Deb.*)

Listy z *Paryża* chciałyby wmówić, że rząd angielski skłania się do uznania niepoległości politycznej *Saint Domingo*. Wiadomo, że układy

między tą kolonią francuzką a oyczyzną macierzystą są rozpoczęte, które teraz są zawieszony.

Anglia nie pierwszy raz uznała kraje południowej Ameryki, aż po dołożonych usiłowaniach skłonięcia Hiszpanii do przyjęcia środków pojednawczych. Przypadek więc bynajmniej nie jest podobny. Rząd francuzki szczerze ma chęci wejść w układy z władzami *Saint Domingo*, i my niemaemy potrzeby wykładania przyczyn, które odwoływały dotąd ukończenie sprawy dla obu stron korzystnej.

(z *Korrespondenta Hamburskiego*).

Oprócz listy cywilney na utrzymanie Króla, płaci naród rocznie na utrzymanie królewskiej rodziny następujące summy: Xiążęciu *York* 26,000 f. s., Xiążęciu *Sasko-Koburgskiemu* 50,000, Xiążęciu *Klarenceyi* 26,000, Xiążęciu *Sussex* 18,000, Xiążęciu *Kumberland* 18,000 (teraz 24,000), Xiążęciu *Cambridge* 24,000, Xiążęciu *Gloucester* 14,000. Xiężniczkom *Augustie*, *Marii*, *Zofii* i *Elżbiecie* każdej po 15,000 f. s., Xiężnie *Kent* 6,000 f. s., (teraz 12,000) Xiężniczce *Zofii Gloucester* 7,000.

HISZPANIA.

Madryt dnia 19 maja.

Dnia 14 t. m. jako w rocznicę powrotu Króla do Madrytu, były pokoje w *Aranjuez* i ucałowanie ręki królewskiej.

Domniemany następca tronu hiszpańskiego, młody *Infant Don Carlos* tak mocno choruje na oczy, iż lękają się, ażeby ślepotą dotknięty nie został. Stażny okulista *Ribes*, jeden z oddalonych Professorów, został przywołany do zajęcia się kuracją *Infanta*.

Były Minister *Cruz* bywa na zabawach wieczornych u Króla. Pogłoska o zmianie Ministrów, ciągle się utrzymuje.

Zaledwie tyle można było dostać pieniędzy, ażeby wyprawić do *Paryża* Xięcia *Villahermosa* w znaczeniu Posła nadzwyczajnego przy uroczystości koronacyjnej Króla Francuzkiego.

Jenerał *Laserna* (Vice-Król *Peru*) udał się z *Rio-Janeiro* do *Bordeaux*, nie do *Kadyxu*.

Wszyscy officerowie przybywający z Ameryki, zapewniają, że iedyną przyczyną klęski wojska królewskiego, były nieporozumienia i niezgodności między Jenerałami hiszpańskimi. Zdaje się, że *Kanterak* będąc rozgniewanym na *Valdeza*, nie chciał go wspierać w chwili gdy pań Jenerał *Sucre* uderzył; nawet po klęsce zadanej wojsku hiszpańskiemu, *Kanterak* był tyle ieszcze silnym, iż śmiało mógł odeprzeć nieprzyjaciela; wołał iednak zawrzeć kapitulacyą, aniżeli działać.

Dowiadujemy się że jenerał *Kanterak* przybył do *Rio-Janeiro* na okręcie francuzkim *Ternaux*, w towarzystwie 15 officerów różnych stopni i kilku duchownych.

Dotąd domieszczano na paszportach hiszpańskich podróżujących, lub przejeżdżających tylko z miejsca na miejsce, ich sposób myślenia; terazże minister usunął tę niedorzeczną ostrożność, która do nieskończonych zwaśnień i t. p. stawała się powodem, a żadnej nie przynosi korzyści. Oprócz tego, kazał on spalić wszystkie denuncyacje o zdania polityczne, których znalazł po poprzedniku przeszło 80 000. Intendenta policyi w *Guadalaxara*, który dowolnych dopuszczał się uwzięć, usunął z urzędu.

Pozwólono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

Dwudziesta Siódma Loterya Klassyczna. Piąta Klasa.

Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.
21622	21887	22156	22291	22552	22706	22868	25002	25256	23489	25700	25889	24059	24151	24442	24639	24877	
24	88	38	98	54	9	74	53	59	95	2	99	61	54	48	44	79	
26	89	49	99	58	10	76	58	69	99	7	25902	65	55	51	48	87	
29	95	50	22500	39	11	78	60	63	23501	8	14	77	56	52	50	88	
45	94	51	1	41	15	84	61	72	8	14	16	94	53	55	52	96	
48	21905	54	4	43	17	86	65	76	9	17	20	95	69	64	67	24911	
54	8	60	6	44	22	88	66	79	12	19	23	96	85	71	69	12	
59	15	63	8	45	26	90	84	87	14	22	26	99	87	74	76	16	
60	18	68	16	49	28	95	87	92	17	25	35	24101	91	76	81	25	
65	20	70	17	52	37	99	89	94	20	26	38	8	92	77	82	27	
66	43	71	25	53	47	22900	91	25301	24	33	45	9	24501	79	89	28	
68	47	73	35	63	51	1	99	2	35	37	49	13	6	89	91	31	
70	49	80	40	64	57	2	25104	4	34	57	50	17	12	94	98	32	
84	50	81	52	65	58	6	9	13	47	58	57	24	15	24502	24704	33	
90	52	82	57	66	60	8	10	21	58	61	58	31	15	4	9	64	
91	58	85	62	68	66	10	25	22	60	62	61	31	32	5	14	65	
99	60	91	68	70	72	72	15	26	63	64	69	40	34	10	17	67	
21700	62	92	73	72	73	18	27	27	65	72	72	42	38	18	22	69	
3	79	94	77	77	74	21	41	39	81	73	77	43	40	21	28	74	
12	85	96	22401	79	75	30	46	44	84	76	80	45	43	29	31	76	
15	87	99	7	82	79	36	48	54	86	89	81	48	44	41	41	78	
27	22002	22203	8	92	82	38	49	56	94	90	85	50	56	42	43	84	
31	7	14	11	94	90	53	52	66	23601	91	87	58	59	46	47	85	
36	10	15	15	97	96	58	54	92	4	92	95	65	62	48	49	90	
41	13	21	16	22600	97	59	57	95	6	25800	99	69	64	51	54	94	
44	17	22	20	6	22312	61	66	98	12	7	24000	80	63	52	56	95	
47	21	25	25	13	19	70	69	25400	13	14	1	84	72	62	57	97	
51	25	28	26	16	21	73	73	3	16	15	2	87	74	63	58	98	
59	40	29	30	18	24	77	76	6	54	20	7	96	81	74	66	25000	
64	42	36	31	22	29	88	80	10	35	24	9	99	84	86	72		
66	60	41	34	26	31	91	82	16	36	30	13	24203	88	87	77		
69	63	44	43	41	33	93	84	26	39	39	19	08	89	93	84		
70	76	55	57	44	34	97	88	34	40	40	25	10	96	94	86		
83	77	59	58	49	36	25002	93	39	43	41	24	12	97	97	24803		
88	79	60	61	52	39	5	94	41	50	43	28	17	99	99	14		
21803	81	61	71	58	41	5	96	43	56	48	30	22	24401	24603	15		
5	85	65	82	68	46	8	98	47	62	50	31	24	3	11	18		
14	92	67	85	70	53	9	25202	51	67	53	32	25	11	14	38		
21	99	75	88	82	55	20	6	55	69	60	34	30	13	16	42		
24	22101	76	93	86	58	25	15	57	73	72	43	31	15	18	57		
36	14	81	94	95	60	30	19	60	75	74	50	36	25	21	65		
72	17	84	22508	97	63	32	20	72	33	32	52	44	29	22	66		
76	20	89	11	98	66	34	21	80	91	85	53	46	34	31	67		
21885	22024	22290	22519	22700	22867	25049	25235	25484	25697	25887	24056	24148	24456	24633	24875		

Wszystkie Losy wygrane na dowód że są zapłacone, Kolektorowie do Dyrekeyi odesłać powinni;
 Ciągnięcie pierwszej Klasy 28mej Loteryi Klassycznej odbędzie się dnia 5 sierpnia 1825 roku.
 w Warszawie dnia 8 czerwca 1825 roku.

DYREKCJA JENERALNA LOTERYI KROLESTWA POLSKIEGO.

Kons. Kochanowski. J. Gebhard:

Exdywizya.

1. Roku 1825 mca maja 22 dnia. Na skutek Remissy Sądu Głównego 2go Departamentu gubernii Biało-Rusko-Witebskiej 1824 roku augusta 27 dnia nastaley, determinujacey Taxę Exdywizyą majątności Zerczenicz z attynencyami Witebskiej gubernii w Lepelskim powiecie W. Aloizego Żaby Porucznika woysk Rossyyskich, Sąd Taxatorsko-Exdywizorski w dniu dzisiejszym w pełnym komplecie przybywszy do majątności Zerczewicz, czynność pierwszo-zjazdową, stosownie do prawdeł sobie danych dopełniwszy, termin ostateczny zjazdu do teyże majątności Zerczewicz nadzień pierwszy mca septembra terażniejszego 1825 roku u-determinował, o którym ażeby wszystkie interressowane strony do tego konkursu wiedziały, i na ony ze wszelką gotowością stawiły się, przez trzykrotną awizacyą Kuryera Litewskiego zawiadomić postanawia.

Michał Wasilewski Prezydujący Exdyw.
 Pius Szulakiewicz Sędzia Exdywizorski.
 Michał Łapicki Pisarz Ziemski powiatu Wileyskiego Exdywiz.

2. Od Konsystorza Rzymsko-Katolickiego Wileńskiego na skutek rezolucyi dnia 16 marca 1825 roku zapadley, czyni się niniejsze trzykrotne ogłoszenie w gazetach St Petersburgskich i w Kuryerze Litewskim: że z powodu niestanności szlachcica Karola Kremberga odstawnego Porucznika woysk Rossyyskich do odpowiedzi w sprawie przez żonę jego szlachciankę Julię z Borzeckich Krembergową o nieważność małżeństwa dnia 11 lipca 1824 r. wprowadzoney, przeznaczony został ostateczny półroczny termin, z tém zapowiedzeniem, że jeśli w takowym terminie pomieniony Kremberg sam niestanał, lub nie umocował plenipotentą przy Sądzie Konsystorskim dla prawney assystencyi całemu processowi, w takim razie rzeczony process szlachty Krembergów, chociażby pod zaoczność pozwanego, będzie doprowadzony do ostateczney decyzyi, w zastępstwie ustanowionego i przysięgłego obrońcy.
 Assesor Kanon. Wilen. X. Piotr Cybowicz.
 Sekretarz Radca honorowy Wincenty Stefanowski.

2: Roku 1825 mca maja 30 dnia. Oświadczenie JW. Grzegorza Nowakowskiego Marszałka Ptu Mozyrskiego przeciwko JW. Alexandrowi Węclawowiczowi b. Podkomorzemu tegoż Ptu do Akt Ziemstwa Mozyrskiego wniesione, mianowicie o to: ponieważ z przyczyny zasłych różności między obżałowanym a żalącym się i jego córką Urodz. Teofilą z Nowakowskich Węclawowiczową b. Podkomorzyną Ptu Mozyrskiego w miejscach właściwych nastąpiły kroki processowe, tak w przedmiocie rozwodu jako też o różne krzywdy i nadużycia przez obżał. Podkomorzego Węclawowicza domierzone; a razem o wymożenie na Urodz. Teofili Węclawowiczowej Podkomorzyny, córce żalco się a żonie obżał. podpisu w kilku obligach do niej nie należących, o zabranie i zatrzymanie przez obżał. z jeyże podpisem blankietow, i dalsze opisy, do czynienia których żadnego prawa nie miała, o zwrot danych obżałmu przez żalłgo się plenipotencyi i załogow na duszach swęgo majątku: dla zabezpieczenia więc siebie i całej publiczności żalcy się w stosowność umieszczonego w Akta Ziemstwa Mozyrskiego pod d. 17 października przeszłego 1824 r. oświadczenia, ma za obowiązek ostrzedz aby nikt ani nabywał, ani przyymował żadnych tranzaktów z podpisem Urodz. Teofili Węclawowiczowej b. Podkomorzyny Mozyrskiej, jako nie prawnie wymożonym; oraz aby w żadne działania z obżałłym na mocy mu wydanych od żalłgo się plenipotencyi i załogow nie wchodził: gdyż to wszystko wyż wzmienionym oświadczeniem zamaniestowanym, znikczemnioném i za nieważne uznarém zostało. Nim przeto w tym względzie oczewista nastąpi rozprawa, przez niniejszą awizacyą w Akta Ziemstwa Mozyrskiego umieszczoną i przez Gazetę Kuryera Lit. ogłoszającą się żalcy się powszechność zawiadamia. Grzegorz Nowakowski Marszałek Ptu Mozyrskiego.

Roku 1825 mca maja 30 dnia. Przed Aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ziemijskimi Powiatu Mozyrskiego stawając osobiście JW. Grzegorz Nowakowski Marszałek Powiatu Mozyrskiego niniejsze oświadczenie przeciwko JW. Alexandrowi Węclawowiczowi b. Podkomorzemu tegoż Powiatu w treści wyrażoney do Akt podał. Przyjąłem Regent Bogusz.

Roku 1825 miesiąca maja 30 dnia, niniejsze oświadczenie Redakcyi Kuryera Litewskiego może przyjąć do druku, zaświadczam. Pisarz Sądu Ziem. Powiatu Mozyrskiego Felix Lewandowski.

3. Mocą Dekretu Remissyynego Sądu Głłgo 2go Departamentu gubernii Littko Grodzieńskiej na dniu 4 marca idącego roku ogłoszonego, Taxę i Exdywizyą funduszow WJX. Macieja Putwinskigo Kanonika Smolenskigo na satysfakcyą jego Wierzycieli determinującego, w terminie z tegoż Dekretu wypadającym, to jest: na dniu 20 maja terazniejszego roku Sąd Taxatorsko Exdywizorski do majątności Oranowa w powiecie Prużańskim położoney, zebrawszy się, po załatwieniu wszystkich akcesoryyynych czynności, i po nakazaniu na wszy-

stkich stawających i niestawających stronach przed Aktami Grodzkiemi ptu Prużańskiego na dzień 1 julii idącego roku z persystencyą trzytygodniową komportacyi, zjazd swóy powtórny i ostateczny w dniu 1 septembra terazniejszego roku zakreślił, oczem wszystkie interessowane strony zawiadamia, z tém ostrzeżeniem, iż dla nieprzychodzących amissya i wieczny upadek ich pretensyi zapisanym będzie. Datt. 1825 mca maja 22 dnia.

Józef Osuchowski Prezydujący.

Antoni Wolmer Exdywizor.

Prezydent Grodzki Wołkowycki Walter Exdywizor.

Regent Wincenty Jeżowski.

Cena produktów na rynkach wileńskich.		Dni Targowe			
		Czerwiec.		Piątek	
Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.		dnia 5		sre-	assy-
		ruble	kop.	bre-	gnat.
		ruble	kop.	ruble	kop.
Bezka litewska mająca garcy litewskich 144.	Zyta suchego - - - -	-	-	-	-
	— surowego - - - -	4	-	16	-
	Pszeniczy ozimey - - - -	9	-	36	-
	— — jarey - - - -	-	-	-	-
	Jęczmienia - - - -	3	30	13	20
	Owsa - - - -	2	70	70	80
	Gryki - - - -	3	50	14	-
	Grochu - - - -	3	-	12	-
	Bobu - - - -	5	-	20	-
	Siemienia lnianego - - - -	-	-	-	-
— — konopnego - - - -	-	-	-	-	
Pud Rossyjski.	Krup jęczmiennych - - - -	9	15	36	60
	— owsianych - - - -	16	80	67	20
	— gryczanych - - - -	14	97	59	88
	Łoju wołowego surowego - - - -	2	-	8	-
	— — topionego - - - -	3	30	13	20
	Miodu przasn. z woskiem - - - -	5	-	12	-
	Wosku topionego niebielon. - - - -	14	-	56	-
	Swięc woskowych białych - - - -	22	-	88	-
	— — — — żółtych - - - -	16	-	64	-
	— Łojowych przywożnych - - - -	3	50	14	-
— — — — tu robionych - - - -	3	-	12	-	
Włókna towarne: lnu - - - -	2	50	10	-	
— — — — pieńki - - - -	1	90	7	60	
Siana murożnego - - - -	-	16	-	64	
— błotnego - - - -	-	10	-	40	
Faska masła 6 garcowa - - - -	3	-	12	-	
Soli kuchen bez. gar. lit. 48 - - - -	9	-	36	-	
Piwa krajow. bez. 40 garc. - - - -	3	-	12	-	
— dubeltowego - - - -	-	-	-	-	
Ptastwa po parze indyków - - - -	1	50	6	-	
— — — — kur - - - -	-	50	2	-	
— — — — gęsi - - - -	1	-	4	-	
— — — — kaczek - - - -	-	-	-	-	
Chleba razowego funt 1 - - - -	-	2	-	2 1/2	
— — pyłowego przedn. - - - -	-	4	-	10	
Mięsa funt 1 - - - -	-	2 1/2	-	10	
Wódki garniec 1 - - - -	-	-	-	-	

Kurs wileński na assygnaty od dnia 9 czerwca rubel srebrny 3 rub. 73 1/2 k., czer. zł. nowy 11 r. 80 kop, imperyał 37 r. 35 kop.